

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon

Therese Ramberg Sivertsen, 37 01 78 14

Høringsuttalelse med innsigelse - revisjon av konsesjonsvilkår - konsesjonssøknad 5 nye kraftverk - Røldal - Suldal reguleringen

Statsforvalteren i Agder fremmer innsigelse til bygging av tre pumpekraftverk i Røldal-Suldalvassdragene. Grunnlaget for innsigelsen er risiko for vesentlig forringelse av viktige funksjonsområder for villrein i Setesdal Ryfylke villreinområde og klar konflikt med nasjonale interesser for villrein.

I klassifiseringen etter kvalitetsnorm for villrein fikk Setesdal Ryfylke villreinområde dårlig kvalitet. Regjeringen har nylig lagt frem en stortingsmelding med ny politikk for å snu den negative utviklingen i villreinområdene innen 2030 og oppnå god kvalitet i de nasjonale villreinområdene innen 2100. Det er pågående nasjonalt arbeid med tiltaksplaner for å nå disse målsettingene. Dette er ikke forenlig med tiltak som innebærer risiko for at tilstanden i viktige funksjonsområder for villrein forringes.

Innsigelsen er hjemlet i Vassdragsreguleringslova § 12 andre ledd, og etter prinsipp og kriterium for innsigelse i rundskriv nr. T-2/16.

Statsforvalteren i Agder viser til Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) sitt brev av 23. april 2024 om høring av revisjonsdokumentet for Røldal-Suldal reguleringen i Ullensvang og Suldal kommuner, og søknad om konsesjon til bygging av fem nye kraftverk i de samme vassdragene. Videre viser vi til dialog med NVE der Statsforvalteren i Agder har fått utsatt høringsfrist til 1. desember 2024.

Statsforvalteren i Agder gir med dette uttalelse til både revisjonsdokument og konsesjonssøknad, da disse dokumentene med vedlegg må sees i sammenheng.

Holmavatn er den eneste vannforekomsten i Agder som blir berørt. En mindre del av den sørøstlige enden av magasinet hvor det er bygd en steinfyllingsdam, ligger delvis i Bykle kommune i Agder. Det er foreslått ett opprusting- og utvidelse- (OU) prosjekt ifm. vilkårsrevisjonen som innebærer å øke reguleringshøyden i magasinet til 15 m. Det skal skje ved å senke laveste regulerte vannstand (LRV) med 5 meter, og påvirker derfor ikke vassdrag utenfor Holmavatn i Agder. Med hensyn til effekter på fisk og vassmiljø i Holmavatn viser vi til høringsuttalelsen til Statsforvalteren i Rogaland og slutter oss til denne.

En stor del av revisjonsområdet, og samtlige nye kraftverk som foreligger i søknaden, ligger innenfor Setesdal Ryfylke villreinområde. Påvirkning på villrein fra kraftanlegg og inngrep vil ha konsekvenser for Setesdal Ryfylke villreinområde som helhet, på tvers av administrative grenser. Setesdal Ryfylke villreinområdet strekker seg over flere fylker, med store arealer i Agder. Statsforvalteren i Agder uttaler seg derfor om den del av saken som er relevant for villrein både for Holmavatn spesielt og helhetlig for Setesdal Ryfylke villreinområde.

Bakgrunn

Omsøkte tiltak

Kraftverkene i Røldal-Suldalvassdragene ligger i Ullensvang og Suldal kommuner i henholdsvis Vestland og Rogaland fylker. Deler av reguleringsmagasinet Holmavatn ligger også i Vinje kommune i Vestfold og Telemark fylke og Bykle kommune i Agder fylke. Røldal-Suldalvassdragene består av to hovedgrener, vestre og østre vassdrag. De største kraftverkene i vestre vassdrag er Novle, Røldal og Suldal 1, mens kraftverkene i østre vassdrag er Kvanndal og Suldal 2. Kraftverkene ble bygget ut av Hydro på 1960-tallet.

Lyse kraft DA har på bakgrunn av innkomne krav fra Ullensvang og Suldal kommuner og føringer fra NVE utarbeidet revisjonsdokumenter for Røldal-Suldal-reguleringen, som sammen med innkomne høringsuttalelser skal gi grunnlag for reviderte vilkår.

Revisjon av vannkraftkonsesjoner blir beskrevet i Meld. St. 14 (2015-2016) «Natur for livet» s. 95: *«Dette er et virkemiddel for å modernisere konsesjonsvilkårene og forbedre miljøforholdene i regulerte vassdrag og bringe dem mer i tråd med dagens miljøstandarder. En slik vilkårsrevisjon gir også mulighet til å ta inn standardvilkåret for naturforvaltning, og dermed en mulighet til i neste omgang å pålegge miljøforbedrende tiltak eller kunnskapsinnhenting for å kunne bedømme hva som vil være det riktige tiltak.»*

Videre har Lyse kraft DA søkt om konsesjon til å bygge og drive fem nye kraftverk i Røldal-Suldalvassdragene. Av disse er to pumpekraftverk i Vestland fylke, samt ett pumpekraftverk og to kraftverk i Rogaland fylke.

I Vestland gjelder dette Røldal 2 pumpekraftverk, som vil utnytte fallet mellom Votna og Røldalsvatnet, og Novle 2 pumpekraftverk, som vil utnytte fallet mellom Votna og Valldalsmagasinet. Om begge pumpekraftverkene går med maksimal kapasitet, kan vannstanden i Votna øke med inntil 4 meter i døgnet, utover effekten av det som kommer naturlig fra lokaltilsiget. I Rogaland gjelder det Kvanndal 2 pumpekraftverket, som vil utnytte fallet mellom Holmavatn og Kvanndalsfoss. Det blir søkt om økt regulering av Holmavatn fra 10 til 15 meter ved å senke laveste regulerte vannstand (LRV) med 5 meter. Om pumpekraftverket går med maksimal kapasitet, kan vannstanden i Holmavatn øke med inntil 0,25 meter i døgnet, utover effekten av det som kommer naturlig fra lokaltilsiget. Pumpekraftverkene vil og gjøre at endring i vannstand i magasinene kan skje raskere enn i dag.

I tillegg er det søkt om bygging av to kraftverk som utnytter fallet fra Kvanndalsfoss. Suldal 2B vil utnytte fallet til Suldalsvatnet og gå i parallell med dagens Suldal 2 kraftverk. Nordmork vil utnytte fallet til Roaldkvamsåna og sikre minstevannføring der.

De nye kraftverkene vil innebære noen oppgraderinger av kraftnettet, men dette inngår ikke i denne høringen.

Nasjonale villreinområder – kvalitetsnorm og tiltaksplanarbeid

Norge forvalter siste rest av vill fjellrein i Europa. Villreinen er en norsk ansvarsart, og vi har et særskilt internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen. I 2021 ble villreinen kategorisert som «nær truet» på Norske rødliste for arter. På den globale rødlisten (IUCN, Red List og Threatened Species) er villrein listet som truet (VU/Sårbar) grunnet en tilbakegang på 40 % siden 1990.

Kvalitetsnorm for villrein ble fastsatt ved kgl. res. 23.06.2020 med hjemmel i naturmangfoldloven §13. Formålet med kvalitetsnormen er å bidra til at villrein, og de ulike villreinområdene, forvaltes på en slik måte at internasjonale forpliktelser overholdes, og at nasjonale målsettinger om ivaretagelse av levedyktige bestander innenfor sine naturlige utbredelsesområder nås. I klassifisering etter normen ble seks av ti nasjonale villreinområder vurdert til dårlig tilstand, de øvrige fikk middels kvalitet (Rolandsen m.fl. 2022). Som oppfølging av kvalitetsnorm og klassifisering vedtok regjeringen at det skulle igangsettes arbeid med stortingsmelding og tiltaksplaner for villrein, for å snu den negative utviklingen i villreinområdene.

I pressemeldingen for oppstart arbeid med stortingsmelding og tiltaksplaner fremheves det at det er behov for sterke tiltak, og at alle sektorer må bidra: «*Det store arbeidet vi har foran oss for å betre tilhøva, kan miljøstyresmaktene ikkje løyse åleine. Her skal alle dei involverte sektorane jobbe saman og gjere sin del av jobben. Det er openbart at villreinen treng kraftfulle tiltak for å betre situasjonen, seier Eide.*»»

Arbeidet med faggrunnlag for tiltaksplaner ble ledet av hovedansvarlige Statsforvaltere i villreinområdene, og overlevert Miljødirektoratet 1. desember 2023. Faggrunnlagene ligger nå til behandling hos KLD og forventes å komme ut på alminnelig høring rundt årsskiftet 2024/2025.

I april 2024 kom Meld. St. 18 (2023–2024) – Ein forbetra tilstand for villreinen. Med utgangspunkt i kvalitetsnormen for villrein har regjeringa sett som mål å stoppe den negative utviklingen i villreinområdene innen 2030, oppnå minimum middels kvalitet for alle villreinområdene innen 2050, og å oppnå god kvalitet for alle nasjonale villreinområder innen 2100. Det fremheves videre i meldingen at det er nødvendig med nye og sterkere tiltak for å nå disse målene. Regjeringen fremmer derfor i meldingen ny politikk innen fem strategiske områder: 1) helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet, 2) økt tilrettelegging av villreinvennlig ferdsel, 3) bedre villreinhelse, 4) mer bærekraftig bestandsforvaltning av villrein, og 5) målrettet restaurering av villreinens leveområder.

Setesdal Ryfylke villreinområde – klassifisering og målsettinger i utkast til tiltaksplan

Setesdal Ryfylke er landets sørligste og nest største villreinområde. Dagens bestandsplan legger opp til en bestand på om lag 4000 dyr. Fra naturens side er dette vårt mest sårbare område for villrein. Området kjennetegnes ved oseanisk klima og skrinn vegetasjon med regelmessig nedising av vinterbeiter og beskjeden utbredelse av lavmatter. Setesdal Ryfylke er det villreinområdet i Norge som antakelig vil påvirkes mest av framtidige klimaendringer. En lang og smal form, med dype daler og bratte fjellpartier vanskeliggjør dyras trekk mellom sesongbeiter, og gjør at området er svært sårbart for inngrep. Samtidig er dette villreinområdet som er mest preget av vannkraftutbygging, som i kombinasjon med utbygging av veier og fritidsbebyggelse har ført til en vesentlig forringelse av trekkpassasjer og tilgang til beiteområder.

Setesdal Ryfylke villreinområde ble vurdert til rødt – dårlig kvalitet i klassifisering etter kvalitetsnormen. Det var måleparameter andel bukk under Delnorm 1 (bestandsforhold) og måleparameter funksjonelle trekkpassasjer under Delnorm 3 (Leveområde og menneskelig påvirkning) som var utslagsgivende for at området fikk dårlig kvalitet. I henhold til kvalitetsnorm for villrein skal det gjennomføres en påvirkningsanalyse for områder som ikke oppnår tilfredsstillende

kvalitet etter en vurdering av måleparameterne som er fastsatt i normen. I påvirkningsanalysen for Setesdal Ryfylke står følgende for Delnorm 3:

«Det er få, om noen, andre villreinområder som har vært så påvirket av tyngre naturinngrep og vannkraftutbygging som Setesdal Ryfylke. Områdets tilstand og forvaltningsutfordringer bør ses i forhold til både de naturgitte begrensningene og de antropogene påvirkningene av dette området. De betydelige naturinngrepene gir sterke utslag på måleparameter funksjonelle trekkpassasjer under delnorm 3, noe som gjør at leveområdets kvalitet vurderes som dårlig og ikke godkjent. Hele 31 og 61 prosent av arealene vurderes som henholdsvis middels og dårlig på grunn av reduserte trekk og vandringsmuligheter. De viktigste grunnene til dette er neddemte areal og barriereeffekter som følge av Blåsjømagasinet, Svartevassmagasinet, Store Urar og veger, stier og forstyrrelser i gjenværende trange passasjer for trekk mellom funksjonsområdene. Svært mange av inngrepene det her er snakk om ansees som irreversible, og det er mer aktuelt med kompenserende enn direkte avbøtende tiltak (Strand et al. 2019).»

Statsforvalteren i Agder ledet i 2023 arbeidet med faggrunnlaget til tiltaksplan for Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder. I faggrunnlaget er det formulert avgrensede målsettinger for villreinområdene:

1. Bedre/ivareta funksjonelle trekk for utveksling mellom villreinområder.
2. Ivareta/bedre/gjenopprette funksjonaliteten i trekk i villreinområdene gjennom året.
3. Øke/gjenopprette bruk av tradisjonelle villreinarealer:
 - a. Sør og vest for Blåsjø.
 - b. Området i tilknytning til, og sør for, Brokke- Suleskardvegen.
4. Øke arealbruk i funksjonsområder med arealunnavvikelse.
5. Ivareta de områdene som reiner faktisk bruker i dag. Disse må ivaretas slik at ferdsel og forstyrrelser ikke øker og disse områdene forringes.

Statsforvalterens vurdering av konsekvenser for villrein

Vilkårsrevisjon

Med utgangspunkt i kjente negative konsekvenser som følge av vannkraftutbygging og innenfor handlingsrommet for vilkårsrevisjon, bør hovedfokus i vilkårsrevisjonen være på tiltak som bedrer trekkveier og tilgang til influensområder, både i det konkrete tiltaksområdet og i villreinområdet som helhet.

Statsforvalteren i Agder mener konsesjonær må pålegges å bidra med innbetaling til et villreinfond som skal nyttes til konkrete tiltak for å bedre tilstanden i Setesdal Ryfylke villreinområde. Bidrag til villreinfond må komme i tillegg til pålegg om avbøtende tiltak der konsesjonær er problemeier.

Anleggsveier tilknyttet kraftanlegg fører til økte forstyrrelser og ferdsel inn i villreinområdene. Innenfor det aktuelle tiltaksområdet gjelder dette særlig anleggsveien til Holmavatn. Ferdsel på veien forstyrrer trekket mellom Dyraheio og Kvanndalen landskapsvernområder i Holmavassåno biotopvernområde, samt bruk av beitene nær veien, herunder fostringsflokker om sommeren. Tiltak for å redusere forstyrrelser generert fra anleggsveien må vektlegges i vilkårsrevisjonen. I dispensasjonssøknaden til verneområdestyret for SVR av 25.04.2024 løfter Lyse kraft forslag om å tilbakeføre veien til Holmavatn til naturtilstand. Dette vil være et positivt tiltak for villreinen, og tilbakeføring av veien bør settes som et vilkår til konsesjonær i vilkårsrevisjonen.

Søknad om konsesjoner til opprusting og utviding

Pumpekraftverk

For samtlige tre planlagte pumpekraftverk vurderer Statsforvalteren i Agder ut fra gjeldende kunnskapsgrunnlag at det er særlig risiko for alvorlige negative konsekvenser for villreinens

beitebruk og trekk over Holmavatn og Votna vinterstid, med tilhørende influensområder, som følge av at effektkjøring med variasjon i vannstand forventes å gi usikker is i vinterhalvåret.

Østre vassdrag - Kvanndal 2 pumpekraftverk:

Konsekvensutredning sier følgende: «Pumpekraftverk vil innebære hyppigere svingninger i vannstanden i Holmavatnet sett i forhold til dagens situasjon, og det forventes mer oppsprukket is og overvann langs land i driftsfasen, enn i dagens situasjon. Eksisterende kunnskap tilsier at villreinen i langt mindre grad trekker over isen på kraftmagasiner enn øvrige vann i leveområdene (pers. med. Olav Strand). Det finnes lite dokumentert kunnskap om den konkrete årsaken til dette, men det er sannsynlig at perioder med oppsprukket og uframkommelig is i strandsonene, og generelt utrygge isforhold langs land, er en viktig årsak til at villreinen unngår magasinene vinterstid. Vannstanden i kraftmagasinene vil typisk synke gradvis utover vinteren, og dette fører til at isen langs land gradvis grunnstøter og sprekker opp. Virkningen av dette er sterkest der strandsonen er bratt og/eller bunnen i magasinet er ujevn med mye mikrotopografi. I slike områder kan det dannes store sprekker, som tidvis er dekket av usikre snøbruer. Dette kan fungere som effektive vandringshindre for villreinen (...). Det legges til grunn i vurderingen at villreinens bruk av isen på Holmavatnet er påvirket negativt av dagens regulering. Samtidig tilsier eksisterende kunnskap at pumpekraftverk vil medføre betydelig forverrede isforhold i forhold til dagens situasjon, og dermed ytterligere redusere villreinens muligheter for å trekke over isen på Holmavatnet vinterstid. Dette vil innvirke negativt på muligheten for å oppnå forvaltningsmålet knyttet til å øke og/eller gjenopprette bruk av tradisjonelle villreinarealer ved å bedre trekkmuligheter og arealutnyttelse i områder med eksisterende barriere- og unnvikelseeffekter.»

Forverring av isforholdene på Holmavatn vil kunne føre til et nytt vandringshinder for villreinen, og forhindre tilgang til beite på holmene ute i vannet. Usikker is vil også sannsynligvis medføre at de kvista løypene over vannet må legges om, og på den måten ytterligere begrense tilgjengelig areal hvor både villrein og folk skal ferdes.

Elveløpet Holmavassåna mellom Holmavatn og Sandvatnet går i dag åpent vinterstid grunnet vintertapping. Dette utgjør p.t. en trekkbarriere, som gir redusert tilkomst til vinterbeite på sørsida av vannstrengen. Dersom vintertapping i Holmevassåna opphører vil dette gjøre at dyra fritt kan trekke sørover, og således kan tiltaket medføre positive effekter for villreinen. Samtidig er kunnskapsgrunnlaget tydelig på at pumpekraftverket vil forverre allerede reduserte trekkmulighetene for villrein over Holmavatnet vinterstid som følge av betydelig forverrede isforhold. Avveilingen mellom den mulig positive konsekvensen og den forventa negative konsekvensen er i liten grad drøftet i utredningen, og slik at konklusjonen om at sumvirkningen vil bli «noe positiv» fremstår meget svakt begrunnet. Vi stiller spørsmålstegn ved det faglige grunnlaget for denne konklusjonen, og mener at kunnskapen som foreligger ikke gir grunnlag for å avskrive risikoen for alvorlige og irreversibel skade på viktige trekkveier og beitebruk for villreinen i dette området og tilhørende influensområder. Vår vurdering er at tiltaket medfører en klar risiko for økt samla belastning for viktige funksjonsområder for villreinen, jf. nml. § 10, og at dette tilsier at føre-var prinsippet, jf. nml §9, må tillegges vekt for dette tiltaket.

Vestre vassdrag - Røldal 2 og Novle 2 pumpekraftverk:

De to planlagte pumpekraftverkene vil innebære at vannstanden i Votna vil ha hyppigere variasjoner enn i dag. Tilsvarende som for Holmavatn er effektkjøring med variasjon i vannstand gjennom døgnet forventet å gi usikker is i vinterhalvåret, og kan medføre et nytt vandringshinder for villreinen.

Det er et viktig forvaltningsmål å bedre utveksling mellom Setesdal Ryfylke og Hardangervidda villreinområder. I kunnskapsgrunnlaget i kvalitetsnormen fremheves det at trekkområdene rundt E134 over Haukelifjell har blitt sterkt redusert i bruk over de siste ti-årene, ikke minst på grunn av

veiens barriereeffekt. Konsekvensen er blant annet at villreinen i Setesdal Ryfylke mister tilgang til viktige avlastningsbeiter vinterstid nord for E134. Redusert trekk mellom villreinområder påvirker også den genetiske variasjonen negativt.

Det er vedtatt reguleringsplaner for ny E134 som innebærer en lang tunnel, Dyrskartunnelen, mellom Røldal og Ulevåvatnet. Denne tunnelen vil redusere trekkbarrieren over E134, blant annet på nordsiden av Votna, og kan medføre at villreinen gjenopptar deler av trekket i dette området. Utbygging av kraftverk som reduserer muligheten for å trekke over Votna vil således være svært uheldig for målsettingen om å gjenoppta trekk i dette området, og vil i verste fall gi vesentlig redusert samfunnsnytte av forestående investeringer i Dyrskartunnelen. Vi stiller spørsmål til at vedtatt reguleringsplan med Dyrskartunnelen ikke inngår i null-alternativet i konsekvensutredningen. I henhold til Veileder M-1941- Konsekvensutredning av klima og miljø, skal null-alternativet inkludere reguleringsplaner der det er grunn til å tro at planen vil iverksettes. Dette gjelder som hovedregel planer vedtatt i løpet av de siste ti årene. Reguleringsplanene for E134 Vågslid-Seljestad ble godkjent i 2019.

Vi viser også til uttalelser fra Statsforvalterne i Vestland, Rogaland og Vestfold og Telemark vedrørende forventede konsekvenser for villrein.

Oppsummering

Ut fra tilgjengelig kunnskapsgrunnlag er vår faglige vurdering at Kvanndal 2, Røldal 2 og Nova 2 pumpekraftverk kommer i konflikt med nasjonale mål for villreinen og villreinens leveområder, og med Norges internasjonale ansvar for å ta vare på arten.

Regjeringen har iverksatt arbeid med tiltaksplaner for å bedre tilstanden i villreinområdene. En betydelig andel av foreslåtte tiltak i Setesdal Ryfylke gjelder tiltak knyttet til vassdragsreguleringer i området, for å bedre kvalitet på trekkpassasjer og tilgang til beiteområder. Forslagene gjelder både direkte avbøtende tiltak knyttet til anleggene, og kompensierende tiltak som berører andre aktører i villreinområdet. Flere av de foreslåtte tiltakene er både inngripende og kostbare. Det fremstår som lite helhetlig samfunnsplanlegging dersom det på samme tid settes i gang nye tiltak knyttet til vassdragsreguleringer i samme område som gir høy risiko for at viktige funksjonsområder for villreinen forringes vesentlig. De tre pumpekraftverkene fremstår også som svært uheldig for den pågående og omfattende nasjonale innsatsen og prosessen med å klargjøre tiltaksplaner som skal sikre nasjonale målsettinger for villrein.

Votna og Holmavatn, og samtlige tre pumpekraftverk tilknyttet disse, ligger innenfor nasjonalt villreinområde, og er slik søknaden nå foreligger ikke i tråd med retningslinjene i Heiplanen: *«Heiplanen legger opp til at det ikke skal godkjennes nye store kraftprosjekt i Nasjonalt villreinområde, og at nødvendig drift og vedlikehold skal ta hensyn til villreinens interesser. I randsonene kan det søkes om tiltak, og da spesielt innen samlebegrepet småkraftverk. Det er uten særlig tvil mulig å finne plasseringer, utforming og prosjekt som både ivaretar et lønnsomt kraftprosjekt, men også unngår å komme i konflikt med villreinens interesser - men dette må synliggjøres gjennom godt faglig funderte konsekvensutredninger for det konkrete omsøkte prosjektet.»*

Setesdal Ryfylke har status som nasjonalt villreinområde, med en målsetning om å oppnå god kvalitet innen 2100. Klassifisering av Setesdal Ryfylke villreinområde etter kvalitetsnorm for villrein viser tydelig at den samlede belastningen av arealinngrep og forstyrrelser i villreinområdet allerede er over tålegrensen, der vannkraftutbyggingen så langt har ført til dels svært alvorlige konsekvenser for bruk av trekkpassasjer og beiteområder. Å tillate ytterligere inngrep som forringer tilstanden i Setesdal Ryfylke villreinområde er ikke forenlig med gjeldende føringer, nasjonale målsettinger og pågående prosesser for å bedre tilstanden i villreinområdene. I konsekvensutredningen er vurderingen at tiltakene vil føre til økt samlet belastning på leveområdet: *«Selv om tiltaket vil gi*

enkelstående, positive bieffekter i avgrensede områder, vurderes tiltaket totalt sett å bidra til økt samlet belastning på leveområdet jf. naturmangfoldloven § 10.» Vi viser her også til kapittel 7 i Veileder om Naturmangfoldloven kapittel II: «Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning skal sikre at de ulike påvirkningsfaktorene ses i sammenheng og at den totale belastningen på arter, naturtyper og økosystemer ikke overstiger tålegrensen i §§ 4 og 5. En ny belastning kan medføre at man nærmer seg en kritisk tålegrense for naturmangfoldet. Prinsippet skal også motvirke en bit-for-bit-svekkelse av naturmangfold og gradvis forvitring av arters leveområder.» Der man er kjent med fremtidige påvirkningsfaktorer i området skal også dette inngå i vurderingen om samlet belastning. Det er ventet flere søknader om pumpekraftverk i årene fremover, og vi mener at vektlegging av prinsippet om samlet belastning må vurderes i lys av slik forventet utvikling.

Vi mener at kunnskapen som foreligger ikke gir grunnlag for å avskrive risikoen for alvorlig og irreversibel skade på viktige trekkveier og tilhørende influensområder for villreinen. Tiltakene vil, etter vår faglige vurdering, kunne bidra til å redusere mulighetene til å nå nasjonale forvaltningsmål for villrein, jf. nml § 5. Tiltakene medfører også en klar risiko for økt samla belastning for viktige funksjonsområder for villreinen, jf. nml. § 10, og slik at dette tilsier at føre-var prinsippet, jf. nml §9, må tillegges vekt.

Kraftproduksjon har stor samfunnsmessig nytte. Samtidig er det i denne saken en åpenbar konflikt med de nasjonale interessene knyttet til villrein, og det er uklart om det foreligger vesentlig samfunnsmessig verdi som kan veie opp for de (inter)nasjonale verdiene for villrein. Det er i konsesjonsøknaden vist til flere alternative plasseringer innenfor konsesjonsområdet. Utnyttelse av ressursene på en best mulig måte med hensyn til miljøpåvirkning, økonomi og gjennomførbarhet/risiko er lagt til grunn for valget av de omsøkte tiltakene. I regional målestokk kan pumpekraftverk være aktuelt i mange vassdrag og kraftverk. Vi mener alternative områder må vurderes på regionalt og nasjonalt nivå jf. naturmangfoldloven § 12.

Konklusjoner

Statsforvalteren i Agder vurderer at omsøkte tiltak Kvanndal 2, Røldal 2 og Nova 2 pumpekraftverk innebærer en klar risiko for vesentlig forringelse av viktige funksjonsområder for villrein, og kommer i konflikt med intakte sammenhenger mellom større naturområder som har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor for arter, jf. T-2/16 kap. 3.6. På denne bakgrunn fremmer Statsforvalteren i Agder innsigelse til bygging og drift av de tre pumpekraftverkene Kvanndal 2, Røldal 2 og Nova 2. Vi legger til grunn at samfunnsnyttene med kraftproduksjon er positiv, men at konflikten med viktige funksjonsområder for villrein innebærer at valgte lokalisering ikke vil sikre de beste samfunnsmessige resultater, jf. nml. §12, og at det derfor er nødvendig å vurdere alternativ lokalisering i en helhetlig, regional sammenheng. Den omfattende pågående nasjonale innsatsen for å sikre leveområder for villrein på lang sikt, tillegges også stor vekt i denne avveiningen.

Med hilsen

Ingunn Løvdal (e.f.)
miljøverndirektør
Miljøvern avdelingen

Anne Fløgstad Smeland
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

STATSFORVALTAREN I ROGALAND

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 59 Sentrum

Njøsavegen 2

Postboks 2076

4001

6863

3103

STAVANGER

LEIKANGER

TØNSBERG